٦٦٢ نچی نومر ١٣٢٩ سنه ٩ ربیع الاخر — یکشنبه — ١٩١١ سنه ٢٧ مارت №662

یولدز

«یولدز»

یکشنبه، سه‌شنبه و پنجشنبه کونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدلور، ملی جریدهٔ ترکیه‌در.

بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم، آلتی آی اوچون ایکی صوم، اوچ آی اوچون بر صوم ٣٠ تیندر.

آدریس آلماشدرو ٢٨ تین.

اداره‌سی پچه‌ن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ١٩ نچی نومرده‌در.

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгарь" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ",
Russie, Kazan, redaction
„Julduz".
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

تفسیر کبیر ٨ مجلد بهاسی ١٦ صوم ٥٠ تین.
« روح البیان « ٤ « « ٣٥ «
« شیخ زاده « ٤ « « ١٥ «
« خازن کنارنده تفسیر محی الدین عربی
« ٢ « « ٤ «
« تبیان کنارنده مواکب ٢ « « ٤ « « ٥٠ «
شفا شریف « ١ «
آدرس: Казань „Маарифъ"

تجربه‌لی معلم و محررلرمزدن نجیب افندی دوماوی طرفندن ترتیب ایتلگان

بزنك مکتب

اسملی درس کتابلری، باصلوب چغولری ایله بیك کوب مکتبلرنك پروغراملرینه قبول ایتلدیلر. برنچی جزء الفبا. ١٢ تین. ٢نچی جزء قرائت. ١٠ تین. ٣نچی جزء دخی قرائت. ٢٠ تین. بوکونگه‌قدر تجربه ایتوب قاراماغان معلم افندیلرنك دقتلرن جلب ایته‌مز. بوچته راسخودلری مشتریدن. زاداتکه‌سز نالوژ ایتوب بیه‌رلمی. زاداتکه‌گه آقچه اورنینه مارکه‌ده یاری.

آدریس: Оренбургъ یاکه Уфа Т-ву Каримовъ Хусаиновъ и К°.

باصلوب چقدی عبدالله افندی توقایف‌نك

کوکل جیمشلری

نام شعر مجموعه‌سی. بو مجموعه‌نك عبدالله افندی طرفندن ترتیب ایتلگان بولووی آنك حقنده سوز سویله‌رگه یول قالدرمی. شولای بولسه بز، اوقوچیلرنك بو مجموعه‌ده شاعر افندینك اوّلگی مجموعه‌لرنده بولماغان نچکه حسیاتلرغه وغایت تیره‌ن معنی‌لرغه اوچرایه‌چقلرینی ئه‌یتوب کیتونی آرتق دیوب بلمیمز. بهاسی بره‌مله‌ب ١٥ تین.

کوبله‌ب آلدروچیلرغه بیوك تنزیل! آدرس: Казань „Сабахъ"

منبهات علی الاستعداد لیوم المعاد

گوزل حرف ایله بیك یاخشی کاغدگه حرکه‌له‌ب باصلدی. شونك اوستنه بهاسیده غایت آرزاندر.

رشدی مکتبلرده درس کتابی ایتوب اوقوتورغه و همده امام افندیلرگه مسجدده وعظ ایتوب سویله‌رگه ایك موافق کتابدر.

Казань, Оренбургъ, Уфа, } Бр. Каримовмыъ.

ایلیکترو تیاتر

«سوٗیت»

مسکاوسکی اورامده، اشچیغلوف یورطنده

سیانس هر کون کوندز ٢ ساعتده باشلانا.

مارتنك ٢٥ دن ٢٨ نه قدر جمعه، شنبه و یکشنبه کونلرده کورسه‌ته‌چك کارتینالر:

١) نیل مناره‌سی (بیك قوتلی دراما) برقز اوزینك کیه‌وی برله طوروب صوگندن ایکی بالاسی ایله قز آتاسینك اوینه قایتار. قزنك آتاسی کیه‌وینی یاراتمی. شونك اوچون قز کیه‌وینه بر پچاق بیروب، یوقلاغان وقتده آتاسن اوتروگه قوشا. لکن کیه‌و قاینآتاسن اوترمه‌سی کیلمی. شولای بولسه‌ده، قز کیه‌ون کوچه‌ب کیه‌وندن آتاسن اوترتدره. صوگندن قز کیه‌وینه ئه‌یتیچه برکشیگه آقچه بیروب بالالرن یروب بیه‌ره بکرمی یل اوزغاچ بوبالالرنك برسینه عاشق بولوب یوری باشلی. صوگندن اوز بالاسی ایکانون بلوب حیران قالا هم شول ایکی بالانی عسکر طرفندن اوترتدره.

٢) فلسطین قالاسی. (کورنش) بوکارتینده ترکلرنك بازارلرده یورولری مناره‌ده آذان ئه‌یتولری هم‌ بولنی موزیکه ایله ترك عسکرلرینك یورگانلکلری کورنه‌در.

کارتینه‌لر دوشنبه و پنجشنبه کونلرده آلماشدر.

آنتراکت وقتلرنده هم سیانس وقتنده بیش کشیدن مرکب استرونی آرکیستر هر تورلی مسلمان کویلری اوینایاچقدر.

خودوژستوینی ایلیکترو تیاتر

«بوف»

یوانگیلیستوسکی اورامده ابراهیمفلر (بخشیارلر) یورطنده.

مارتنك ٢٨ سنده یکشنبه کون کورسه‌ته‌چك کارتینالر:

١) ماریه بورگونسکایا غایت تأثیرلی تراگیدیه. ٢) الجزائر طبیعتدن منظره. ٣) جاسوس لویستل کولکی. ٤) زوجین سلوراس طبیعتدن. ٥) قاراقلار کولکی. ٦) گلو پیشکین بالقچی کولکی. براغرامدن طش یاکاغنه آلنغان، مدرجه‌سی هم اویناللووینك فوق العاده یاخشیلغی جهتدن بو کونگه قدر کینیماتوغراف عالمنده کورلمه‌گان - آغر مینوتلار - کارتیناسی کورسه‌تیله‌در، دراماضرگی طورمشدن.

آنتراکت وقتلرنده مخصوص مسلمان آرکیستری ملی کویلر اوینایاتوردا. تیاتر هر کون ساعت ٤ دن بیرامرده ساعت ٢ دن ١١ گه قدر آچق.

روسچه بلورگه تله‌وچیلرگه زور سویونچ!

یاگانه باصلوب چقدی: بو کونگه قدر تاتار مطبوعاتنده هیچ مثلی کورلمه‌گان، هرکم اوچون بر نسخه‌سی ایك کیره‌کلی وایك فائده‌لی کتاب:

روسچه - تاتارچه

مکمل لغت

مرتبلری: س. رحمنقلی وع. کرم. ناشرلری: احمد گرای حسنی وشرکاسی.

«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی روس تلنده‌گی نهایتسز کلمه‌لرنی مندرج اولودن ماعدا، روسچه‌ده مستعمل کوب اجنبی کلمه‌لرنی شامل اولوب، هر بر سوزنك معنای لغویلرندن باشقه برده معنای ادبیلرینی محتویدر. اثرده هر بر کلمه‌نك اقسام کلماتدن قایسی قسمگه منسوب اولدغینی کورسه‌تلوب، بوندن ماعدا هر بر سوزنك اوستینه (مد = ударение) قویلوب کلمه‌لرنك یالغش اوقلووینه وخطا حفظ قیلنووینه یول قالدرلمادی. کوب سوزلرگه تاتارچه، ترکچه، عربچه وفارسیچه تللرده معنی‌لر بیرلدی.

«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی وطنداشلرمز روسلر ایله معامله‌ده بولغان ذوات اوچون - روس تلینك آچقچی حکمنده بولغانغه - ایك کیره‌کلی، خصوصا: علم ومعلمه‌لر، روسچه اوقوچی افندیلر وخانملر، امامل، روس تلندن ترجمه ایتوچیلر، نهایت سودا اهللری اوچون ایك برنچی یاردم وهر وقت یانده بولندرورغه لازم براثردر.

«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی اعلا کاغدده، اورطاچه زورلقده باصلمش تخمینا 640 صحیفه‌لك نادر بر اثر اولوب حقی 1 صوم 70 تین، پوچته ایله کوندرورگه 2 صوم ▣ یاخشی کالینکور طشده 2 صوم، پوچته ایله کوندرورگه 2 صوم 35 تین ▣ اعلا شیگرین طشده 2 صوم 70 تین، پوچته ایله کوندرورگه 3 صوم 10 تین ▣ کتابنك پوچته مصارفی هم تیشلی حقینی تماما یاخود یاره‌نی مقدمدن کوندرو لازم ▣ صاتار اوچون آلوچیلرغه وکتابچیلرغه (١٠ نسخه‌دن کیم آلدرماو یاکه اشترا ایتمه‌و شرطیله) لازم مقدارده تنزیل = اسکیدکه.

کوبله‌ب وبره‌مله‌ب قزانده فقط «عصر کتبخانه‌سی» ده صاتولا.

باشقه شهرلرده مشهور ره‌ك کتابچیلرده دانه‌لب صاتلور!

مراجعت اوچون آدریس: Казань, Книгоиздательству „ГАСРЪ", № 2.

ملکورن «روسچه - تاتارچه مکمل لغت» بولدن مقدم نشر ایتلگان باشقه لغت کتابلری ایله صاتاشترلماسون!

تش طبیبی Ал. М. Бурляндъ آلیکساندر مارکوویچ بورله‌ند آوروالرنی هر کون ٩ دن ٤ که قدر قبول ایته. تیغوینسکی هم پچه‌ن بازاری اورامنوی چاتنده برادران کریمفلر یورطنده.

نتیجهٔ احوال.

موسکوده، دوما اعضالغن طاشلاغان گالوژین اورنینه ایکنچی صنف صایلاوچیلر آراسندن تیساینکونك صایلانووی صولراق گازیته‌لر اوچون سرمایهٔ مقال وموضوع بحث اولدی. بو کشی مشهور آدژوکاتلاردندر. سیاسی مسلکی کادیتلقدر.

بونی صایلاو اوچون صایلاوچیلرنك یوزدن یبته‌مشی جییلغان. اوچ سنه مقدم صایلاونك ایك قزو زماننده‌ده بوقدر خلق جییلماغان ایکان. موسکو اوکلری اوزلرینك مغلوب بولاچقلرن بلوب کاندیداتلرن تعیین ده قیلماغانلر. اوکته برچیلرنك ده غلبه ده امیدلری بولماغان. گازیته‌لردن آڭلا شلدیغینه کوره بو حال صوللرنی بیك سویندره، اما اوکلرنی بیك کویندره. بو واقعه دورتنچی دوماوقتنده خلقنك صول وکیللرگه میل قیلو احتمالن ده آڭلاتا. روسیه‌ده اوکلق اورتا بر نقطه‌ده طوقتاب قالابلگان بولسه ایدی، بو نتیجه حاصل بولماغان بولور ایدی. صوللقنك افراطی خلقده اوکلقنی طودرغان کبی، اوکلقنك افراطی ده بر نوع صوللقنی منتج بولادر. فقط بوندن بو مسلکلر اربابینك ایکیسنك ده خبرلری یوقدر. دواماللق هیچ بر اشده هیچ بر طرفقه مطلوب نتیجه‌نی بیرمیدر.

آلبانیه فتنه‌لری.

«ن. ۋ.» گازیته‌سی آلبانیه فتنه‌لری حقنده اوشبو سوزلرنی یازا:

«یازغی قویاشنك نوری توشوب قارلر ارو ایله آلبانیه‌ده‌غی خلقلرنك باش کوته‌رب صوغشا باشلاولرینه یاۋروپا ایندی کوبدن اویره‌نوب بتدی. یاز یتوایله یل صاین آلبانیه‌ده فتنه باشلانمی قالمی. اوّلگی یللرده بو اوترشلر مذکور قطعه‌ده‌گی خلقنك اوز آراسنده‌غنه بولا طورغان ایدی. بونده‌غی خلقلر اوز آرا دشمانلاشوب بر برسی ایله صوغشا طورغانلر ایدی. بو صوگغی یعنی بو یلغی عصیانلر بتونله‌ی باشقه صورتکه کردی. بتون شمال هم جنوبده‌گی قبیله‌لر، کاتولیکلر، مالیسورلر هم مسلمانلر بر اتفاقغه کیلوب آرالرنده معاهده‌لر یاصادیلر. بونلر همه‌سی برله‌شوب ترکیه‌نك قولندن قوتولورغه قرار بیردیلر. آلبانلر باشده کنج ترکلرنی حمایه ایته‌لر ایدی. اوّلده ایسکی اداره‌نی اوزگه‌رتکان زمانلرده ایك زور یاردم بیروچیلر آلبانلر بولدی. صوگندن اداره‌لر اوزگه‌رگاچ آلبانلرنك کنج ترکلردن محبتلری صوونده‌ی. آرناودلر کنج ترکلرگه دشمان بولوب، آنلرغه قارشی قیام قیلا باشلادیلر. چونکه آلبانلرنك محبتلری قایتوغه سبب بولغان اشلر بر بر آرتلی کورینه باشلادی. ایك اوّل آلبانلر اوزلرینه آفتانومیه یاصارغه فرض قیلدیلر. کنج ترکلر مرکزیت طرفداری بولغانلقدن آلبانیه‌لیلرنك بو فرضلرینه قارشی توشدیلر. آلبانیه‌لیلر اشقودره یانیه ولایتلرنده هم آڭا کورشی بولغان قوصوه هم ماناستیر ولایتلرینك آرناودلر بیرله‌شکان قضا (اویه‌ز) لرنده ادارهٔ محلیه یاصارغه اویلادیلر، کنج ترکلر بو اشکه‌ده ایرك بیرمه‌دیلر.

آرناودلر اوّلگی اداره زماننده هیچ بر تورلی توله‌ولرنی بلمیلر ایدی. سلطان کوارديه‌سی آنلردن یاصالغانلقدن کامل عسکر بیرو اصولی‌ده بونلرده یوق ایدی. کنج ترکلر آنلرنك بو امتیازلرن بتروب، باشقه کشیلر ایله بر درجه‌ده پادشاهلق نالوکلرن توله‌ونی آرناودلردن طلب قیلا باشلادیلر. کنج ترکلر آرناودلردن نالوك طلب قیلونی بلسه‌لرده، اوزلری آرناودلرنك اقتصادی حاللرن یاخشیلاتونی هیچ اویلاب‌ده قارامادیلر. آنك ١٨٧٧ نچی یلدن بیرلی کیلگان مکتبلرده اوقتلوب کیله طورغان لاتین، گریك هم اصلاۋیان الفبالرن اوقتودن منع قیلوب، آنك اورنینه عرب الفباسی ایله اوقتونی هم ترك تلن اوقتونی لازم ایتوب آرناودلرنی تورکله‌شدررگه اجتهاد قیلا باشلادیلر.

آلبانیه‌ده آلتی حکومتنك منافعی بر برسینه قارشی کیله. بونلر هر قایوسی بر برسی ایله دائم کوره‌شه‌لر. آلبانیه‌ده آفستریه، ایتالیه هم گریتسیه فائده‌سینه پراپاگاندا (دیمه‌و) لر دوام ایته.

گیرمانیه‌نك کیگاشی ایله آفستریه ترکیه ایله دوست بولغانلقدن صوگغی زمانلرده آفستریه‌نك آلبانیه‌ده‌غی تأثیری آز ایدی. آفستریه آگینتلرینك بیك طرشوب قوراللر، صوغش یاراقلری اوله‌شولری هم آقچه‌لر ایله یاردملر بیرولری ده آرناودلقده آفستریه تأثیرن آرتدره آلمی. آفستریه ترکیه‌گه دوست بولغانلقدن خلق آفستریه‌گه اشانمی، آفستریه یوغالتقان تأثیرنی حاضرگی کونده ایتالیه قازانا.

ایتالیه گازیته‌لرینك کنج ترکلر خلافینه بیك قاتی یازولری آلبانیه‌ده ایتالیه تأثیرینك آرتووینه بیك زور یاردم بیره. گینیرال ریچچیوتتی گاریبالدینك آلبانیه استقلالن حمایه قیلووی هم آلبانلرغه بولشو اوچون ایتالیانلرنك جمعیتلر یاصاولری، آرناودلر آراسنده ایتالیه‌غه محبتنی آرتدرا. بو اشلرنی کنج ترکلر هیچ التفاتقه آلمادیلر بونلرنك یالغش سیاستلرینك نتیجه‌لری بیك

آریندا‌غه بیرله‌در صو تگرمه‌نی.

قزان گوبیرناسی مامادش اویه‌زی کامیر آولی یاننده کوکماراغه ٣ چاقرم ۋیاتسکی پاله‌نه پریستانینه ٧ چاقرم ییرده. آیدریکه‌لری، آنبار، طورورغه یورتلری، صوشیلکه‌لری ایله دورت طاشلی تگرمه‌ن اجاره‌گه بیرله‌در. تگرمه‌ن ایگن جییو اوچون‌ده بیك اوڭغایلی. اوصلوۋیه‌سن قزانده یکاتیرینسکی اورامده محمدرحیم اسحاق اوغلی یونوسف کانتورندن بلشورگه.

تيز ظاهر بولدی. برنچی فتنه ادارهٔ مشروطه یاصالغاچده باشلاندی. کنج ترکلر بو فتنه نی باصدرو اوچون جاوید پاشا اداره‌سنده بر هیئت کوندردیلر. عسکری صودلر، حبسلر هم جزالر باشلاندی. ناراضی کشیلر اچکه‌رك، طاغلر آراسینه قاچدیلر. اوّلده کچکنه‌گنه فرقه‌لردن عبارت. بولغان عاصیلر برله‌شوب زور بر آرمیه حالینه کیلدیلر. فتنه‌لر یاکادن باشلاندی. بو دفعه‌ده شوکت طورغود پاشا ریاستنده عسکر هیئتی کوندرلدی. شوکت پاشا بو دفعه‌سنده آلبانلرنی جیکدی. کنج ترکلر بوندن صوك آرناودلرنڭ ایڭ مقدس صاناغان نرسه‌لرینه تجاوز قیلدیلر، آنلرنڭ قوراللرن جیدیلر. جاوید پاشا اوزغان یل یوز ایللی مڭ قدر ماطق مصادره قیلدی. شولای‌ده بولسه آرناودلرنڭ قوراللرن تمام جییوب بتره آلمادیلر. جاوید پاشانڭ سیاستی بیك کوب آرناودلرنڭ چورناگوریه‌غه هجرت ایتولرینه سبب بولدی. ترکلر عاصیلرغه قاتشولری احتمال بولغان آرناودیاشلرن نفی بلن قیلدیلر.

بونلرنی نفی بلن قیلو قصدی ایله هر قایوسن عسکرگه آلوب یمن فتنه‌سن باصدرو اوچون عربستانغه کوندردیلر. آرناودبکلری والیلرگه مراجعت ایتوب اوزلرندن آلنغان عسکرلرنڭ وطنلرنده خدمت ایتولرن اوتندیلر. ترکلر باشده آنلرنڭ اوتنچلرن قبول ایتدیلر. صوڭره عسکرنی آلوایله آنلرنی ایڭ اوّل دیبرگه صوڭره آندن مناسیرغه کوندردیلر. بر آز وقت اوزغاچده آنلرنی سلانیککه کیترب پاراخودلرغه اوطرتوب عربستانغه اوزاتدیلر. ترکلرنڭ بو اشلرندن ناراضی بولغانلقدن آرناود عسکرلرینڭ اکثری قاچوب کیتدیلر. بواش آنلرنڭ صبرلرن بتردی. شول سببدن وقتندن مقدم عصیانلر باشلاندی. عادتده عصیانلر پراڤسلاونیلرنڭ بلاگوڤیشچینیه بایراملرنده باشلانادر ایدی. بویل ایسه لاتین بلاگوڤیشچینیه‌سنده اوك باشلاندی. عاصیلر طرفندن اشقودره ولایتنده گی برنیچه کریپوستنڭ آلنولری اشنی شاقدی چیتنله‌نده‌در. بییك طاغلر آراسنده صوغشولر، دیڭزدن عسکر چغارولر خیلی آغر بولاچقدر. آلبانیه‌ده فتنه‌لر باشلانو ایله استانبولده طاش قشله کازارماسنده‌غی آرناود عسکرلری آراسنده‌ده فتنه‌لر باشلاندی. آرناود صالداتلرندن رسول اسمنده برسی، گیرمانیه پالکاونیکلرندن فون شلیختینگ نی آتوب اوتردی. مذکور پالکاونیك بیك اشلکلی کشیلردن ایدی. آنی فون دیرگولتس پاشا ترکیه عسکرنده خدمت ایته‌رگه چاقرتوب کیترگان ایدی. صالداتلر آراسنده‌غی فتنه‌نی باصدرو اوچون کازارماغه کیلگان یبرنده ئوترلدی.

آرناودلقده‌غی فتنه‌لر ایله استانبول کازارمالرنده‌غی عسکر آراسنده‌غی بونتلرنڭ بر وقتده باشلانولری حکومتنی خیلی قاوشاتدی. حربیه وزیری محمود شوکت پاشا والیلر طرفندن آرناود بکلرینه بیرلگان وعده‌لرگه التفات ایتمه‌دی، آرناود عسکرلرن عربستانغه کوندردی. شوکت پاشا بو تدبیرلری ایله بر آتوده ایکی قویان طوتارغه اویلادی. عربستانغه آرناود عسکرلرن کوندرب آلبانیه فتنه‌سندن‌ده قوتلورغه یمن فتنه‌لرن‌ده باصدررغه اویلاغان ایدی. لکن ایکی قویان آرتندن یوری طورغاچ بر قویاننی‌ده طوتا آلمی قالدی. آلبانیه عصیانلری شول قدر قاتی قزدی که بالکان یارم آتاونده‌غی هر بر حکومتلر، تیزدن چغاچق اختلافلر اوچون هم اوزلرینڭ ترکیه‌نڭ یاڤروپا قسمنده‌گی منافعلرن آلوب قالو اوچون طرشالر»دی.

تل حقنده.

زمان یلدن یل اوزگاروب یاڭالقلر کوندن کون آرتوب تورا. هر کم بلگانی وکورگانی برلان کوب نرسه‌لرنی اوزلری

صناب ایکنچی کشیلرگه‌ده صناتوب کوب محررلرمزنڭ مطبوعات آرقلی قیلنمش عبرتلری میدانده‌در. شول محررلرمزنڭ تعریرلرینه قاراساق قایوسی‌غنه بولسه‌ده اوزلرنچه ادبی یازامز دیگان دعوی‌ده‌لر. بعضلری کیلشلی ویخشی بولسون دیوب عربچه، تورکچه، فارسچه وحتی روسچه‌ده کرگزگه‌لب ئاله‌نیچه تورلی سوزلردن اویوشدرالر. بعضلری عربچه وتورکچه بولغان ایکی تورلی سوزلرنی آرالاشدروب بیك شماومانور ایتوب تزوب چغالر. قایسی برلری تازا تورکچه‌دن باشقه سوزلرنی کوب آرالاشدرمای اوز تللری برلان گنه یازالر. وقایسیلری ایسه اوز تللرنده یازلغان نرسه‌لرنی یاراتقانلقلرندن یازوچیلرنی صاف تورکچه یازوغه دیملیلر. شول یاراتمقلرندن تل یاردمچیلرمزنڭ بعضلری انوتلغان تورك لغتلرینی ازله‌ب بیك کوب یوغالغان سوزلرمزنی تابوب میدانغه‌ده قویدیلر. مونه بو صنف یازوچیلرمزنی عربچه‌لاشدروب یازوچیلر اورام تلی برلان یازالر دیوب برده یاراتمی‌لر. مین اویلایمن معنالری برلان اورام تاتارلری سویلاشه تورغان عربچه (تأسف) (تکلم) (مقدم) (مفصل) (اختلاف) (انقطاع) (صناعت) (زراعت) (مؤلف) (مصنف) (تاءکید) (تاءیید) وباشقه شوندای سوزلر ایله اورام عربلری برده سویلاشمایلرمیده، هم اورام کشیلری سویلاشوبرلان هر سوزنڭ آصللری میبلی بولامی؟ دخیده اوزنڭ صایراب تورغان یگل وأسپای سوزلرك بار وقتده آنلرنی قویوب تورکچه سوزلر آراسینه کوب اورده‌کنڭ اچنده اوطرغان برلی ایکیلی طرنادای ایتوب عرب یافارسی سوزلرینی کرتوده ادبی لك بولامی دیوب. شمالق وأسپایلق عرب تلنده ایکانینه هر کم اشانه‌در. دین یولنده عربی تلنی بلو فرض ایکانینه قارشوچیده یوق. شولایده یارتی یورتی عربلاشوبرلان گنه هر کم مقصودنچه سویلاشه وآڭلاشه دیوگه هیچ یول یوق بیت. شولای بولغاچ عموم مسلمانلر ایچون دین حرمتنه تیگز عربلاشو، کیروك بولماسه سویلاشو یولنده کشی مالینی مالّانوب اوز تلنده بولغان اصل سوزلرنی یوغالتوب چیت سوزلرنی کرگزمك تورگی تلینه زیان ایکانینه هیچ کمده قارشماسه کرك. مونده صاقلانمالی‌در ایکی تگه‌ره‌مه‌سی بردای تیگز یردن یورسه آربا اوستنده اولتر والبته طنچدر. شولای یوق صاف عربچه یابولماسه تازا تورکچه یازلمش سوزلر عربلاشدرلگان تورکچه سوزلردن، وتورکچه لاشدرلگان عربچه سوزلردن بیك کوب کشیلر یوغاریدر. صرف ونحوی بولغان بر تلنی عربلاشدرمایگنه شمارتو وادبی لاشدرو البته ممکن اشدر.

شاه زمان آتاوی.

یولدز: بو خصوصده قرغنچی مرتبه اولمق اوزره ینه اوشبو جوابنی بیره‌مز: ادبیاتمزغه عربنڭ لغوی سوزلری قاتشمی، اصطلاحیلری گنه قاتشا. فنی مکتبلری بولماغان قومگه اصطلاحاتنی اوز تلندن یاصاو ممکن توگلدر. بو خصوصده معانی لغویه ایله معانی اصطلاحیه نی آیرا آلماغان کشیلرگنه بحث واعتراض قیلوب ماتاشالر. یازوچیلر اول اعتراضلرنی اویلاب بلوب کیچدیلر ایندی.

خارجی خبرلر

آلبانیه فتنه‌لری- استانبولدن آلنغان تیلیگرامغه قاراغانده آلبانیه‌ده چووالولر همان دوام ایتمکده ایکان. بوندن مقدم آرناودلرنڭ طوزا شهری یاننده بولغان محاربه‌ده جیڭلوب، طارالورغه مجبور بولغانلقلری یازلغان ایدی. چورناگوریه‌دن عاصیلرغه یاردمگه کشیلر کیلوب یتکاچ، طوزانی ینه‌دن محاصره قیلوب آلغانلر. اول ییرده آرناودلرنڭ حسابی ٢ مڭدن آرتغراق ایکان. بو آراده ینه‌دن زور صوغشلر بولاچغن کوته‌لر.

بو کونلرده استانبولده طوروچی آرناودلرنڭ کوبسی عسکریه وزیری محمود شوکت پاشانڭ جانینه سؤقصد قیلوده متهم بولوب قولغه آلنغانلر. آرناود صالداتلرینڭ‌ده بعضلری حبسکه آلنغان. شول سببدن محمود شوکت پاشا آلبانیه‌غه سیاحتن بر آز وقتقه کیچکدرورگه مجبور بولغان.

باب عالینڭ «آلبانیه‌ده‌غی فتنه‌لرگه تبعه‌لرگزنی نی اوچون قاتشدراسز؟» دیب چورناگوریه حکومتینه نوطه بیبه‌رگانلگی خبر ایتلگان ایدی. کارول نیکولای اوشبو نوطه‌غه یومشاقلق ایله جواب قایتارغان. «چورناگوریه حکومتی ترکیه ایله دوست طورورغه تلی وشول سببدن آنڭ آلبانیه چووالولرینه قاتشورغه اویلاغانی ده یوق» دیگان.

اوتکان سنه آلبانیه‌ده بولغان فتنه‌لرنڭ باشنده طورغان مشهور عیسی بولیتیناس ایله آرناودلرنڭ باشلقلرندن برنیچه‌سی سیتینیه شهرنده چورناگوریه کارولی نیکولای حضورینه قبول ایتلگانلر وصوڭره شهردن کیتکانلر.

مصاحبه وقتنده نی حقده کیڭاشکانلکلری حاضرگه معلوم توگل. صوفیه‌دن آلنغان تیلیگرامغه قاراغانده بلغارلر آلبانیه فتنه‌لرینه اشتراك ایته‌رگه هم ماکیدونیه‌ده‌ده چووالولر چغارتورغه اجتهاد ایته‌لر ایکان. بو کونلرده آلبانیه فتنه‌چیلرندن ایلچی ایتوب یبه‌رلگان ایژان بك اسملی بلغار صوفیه شهرینه کیلوب، آلبانیه اشلری حقنده لیکسیه اوقوغان. لیکسیه‌سنده ماکیدونیه‌ده‌ده چووالولر چغاروب، ترکیه‌نی ضعیفله‌ندررگه هم آلبانیه ایله ماکیدونیه‌نی آیروب آلورغه کیره‌کلگن اعلام قیلغان. لیکسیه‌نی طڭلارغه جییلغان کشیلر بو فکرنی معقول کورگانلر.

آلبانیه‌ده فتنه‌لر چغووی پیتربورغده هم باشقه ییرلرده سیاست ایله شغلله‌نوچیلرنی بیك زور تشویشکه توشورگان. آنلرنڭ حاضرده یاقن شرق مسئله‌سینڭ ینه‌دن قوزغالاچغنده شبهه‌لری قالماغان. آلبانیه وماکیدونیه فتنه‌لرینه ایتالیه، بلغاریه هم آوستروـوینگیریه حکومتلرینڭ قاتشولرن احتمال کوروب یازالر. اول تقدیرده ترکیه حکومتی البته بیك مشکل حالگه قالاچق. آوستریه‌نڭ استانبولده‌غی سفیری خارجیه وزیری رفعت پاشا ایله سویله‌شکان وقتده فتنه‌لریاڭا بازار منجاغنده باشلانغان تقدیرده ڤینا حکومتینڭ اول تیره‌ده عسکرلر جیبوب قویارغه مجبور بولاچغن اعلام قیلغان.

روسیه وقتای- قتای حکومت طرفندن چغارلا طورغان گازیته‌لردن باشقه‌لری همه‌سی روسیه خلافینه مقاله‌لر یازولرنده دوام ایته‌لر. آنلر حکومتلرینه روسیه‌دن قورقماسقه کیڭاش بیره‌لر- «روسیه‌ده طوروچی کشیلرنڭ کوبسی قتای بله ایکی آراده صوغش باشلاوغه قارشی طورالر. اگرده حکومت طلبن رد قیلسه‌ده، روسیه قورقتوب‌قنه قالور ایدی هم صوغش اعلان ایته‌رگه جرأت ایته آلماس ایدی» دیلر.

بوندن مقدم قتای حکومتی چیت مملکت سفیرلرندن برسینڭ طلب ایتووی بو بنچه مانژوریه‌ده‌غی عسکرلرن قایتارورغه وعده قیلغان ایکان. آنلر موکدینگه طابا بر آز چیگنه باشلاسه‌لرده، خونخوزلرنڭ فتنه‌لرینه قارشی طورو بهانه‌سیله ینه‌دن خاربین طرفینه کیلورگه چققانلر. بو کونلرده اول تیره‌گه گیرمانیه زاوودنده اشله‌نگان برنیچه طوب ایله ریژولژیرلر کیترلگان.

مانغولیه‌ده خونخوزلرنڭ چووالری‌ده کوندن کون قوّتله‌نه بارا. بو کونلرده آنلرنڭ بر فرقه‌سی روسیه تبعه‌لرینه هجوم ایتوب، طالاولر یاصاغانلر. بایتاق نرسه‌لرنی آلوب کیتکاچ، آرتلرندن روس عسکرلری قوواچققانلر ایکان. خونخوزلر طوقتاب، آتا باشلاغانلر. آنلرنڭ بیك کوب ایکانلکلری معلوم بولغانلقدن، عسکرلر کیری چیگنورگه مجبور بولغانلر.

یاپونیه وقتای- بوندن مقدم مانژوریه‌ده‌فوشون دیگان ییرده یاپونیه تبعه‌لرندن برسی قتایلر طرفندن ئوترلگان ایکان. یاپونیه حکومتی بونڭ اوچون، مقتولنڭ عائله‌سینه آقچه بیرونی طلب ایتوب، قتایغه خبر یبه‌رگان. لکن قتای حکومتی آنڭ طلبن قبول اینمه‌گان. یاپونیه ایسه اول تقدیرده ایکی آراده دوستلق بته‌چگن اعلام قیلغان. مانژوریه حقنده‌ده قتای ایله یاپونیه حکومتلری کیلشوب بیته آلمیلر. بو طوغریده یاپونیه‌نڭ قتایغه اولتیماتوم یبه‌رو احتمالی اقصای شرق گازیته‌لرنده کورندی.

قتایلر آراسنده طارالغان تنبیهنامه‌لرگه قاراغانده یاپونیه حکومتی ایله باشقه برنیچه دولت قتاینی حاضردن اوك بولوب قویارغه قرار بیرگانلر ایمش. ١٠ یلدن صوڭره قتاینڭ عسکری وبحری اشلرن ترتیبکه صالوب زور قوّتکه مالك بولاچغی آنلرنی زور قورقوغه توشورگان. شول سببدن آنلر قتاینڭ ضعیف وقتندن فائده‌له‌نوب قالو فکرینه کیلگانلر. تنبیهنامه‌لرده بونڭ اوچون، بیك نق حاضرله‌نورگه قتایلرنی دیملگانلر. اگرده یوقلاب یاتسه‌لر، برنیچه یلدن صوك تمام هلاك بولوایله قورقتقانلر. تنبیهنامه‌لرده یازلغان سوزلر قتاینڭ هر ییرنده خلقغه بیك قاتی تأثیر ایتکان. آنلر همه‌سی قتاینڭ دشمانلرینه قارشی قوراللانا باشلاغانلر. چیت مملکت گازیته‌لری تیزلکده قتای اچنده بیك اهمیتلی واقعه‌لر بولاچغن یازالر.

ترکیه- ترکیه‌نڭ وزیرلر شوراسی آنگلیه‌نڭ آرمسترونگ زاوودینه فلوطا اوچون ایکی برونینوس اشله‌رگه زاکاز بیرگان.

◆◆

بو کونلرده استانبول یاننده قاضی کوی دیگان قریه‌ده بیك قوّتلی یانغن بولوب، ٣٠٠ له‌ب یورت تلف بولغان. ضررنڭ حسابی حاضرگه معلوم توگل.

◆◆

صوڭغی کونلرده آلنغان تیلیگرام خبرلرینه قاراغانده حاضرده کچوك آزیه‌ده تیمر یوللر صالو حقنده فرانسیه‌نڭ استانبول سفیری ایله مالیه وزیری جاوید پاشا آراسنده مذاکره تمام بولغان. فرانسیه تیمر یوللنی صالدرو اوچون، مهندسلرنی هم باشقه کیره‌ك‌نه‌رسه‌لرنی فرانسیه‌دن آلو شرطی ایله ٢٠٠ میلیون صوم قدر آقچه بیرورگه رضالق کورسه‌تکان. اوشبو بورچقه روسیه‌نڭ‌ده اشتراك ایته‌چگن یازالر.

◆◆

یاڤروپا گازیته‌لری آلبانیه ویمن فتنه‌لرن زور ایتوب یازا باشلادیلر. ماکیدونیه‌ده‌ده چووالو باشلانسه، ترکیه حکومتی بیك قاوشار، چیتدن قاتشی طوغری کیلمس، دیب یازالر. یاش ترکلر اوزلرینه باشقه ملتلرنی آرتق قسمه‌لر، ترکیه‌ده هیچ کوتلمه‌گان اشلر بولووی بعید توگل، دیلر. نی اوچوندر، روس گازیته‌لری ترکیه‌نڭ حاضرگی حالن بیك اوڭغایسز دیب یازالر. ترك گازیته‌لری اوزلری اشنی بیك ییڭلگه صایوب یازالر.

آنلرچه فتنه ایکنچی مرتبه هیچ قوزغالماسلق روشده ایتوب تیزدن باصلاچقدر.

فاس- فاسده عصیان قیلغان قبیله‌لر فاس شهرن بوتونله‌ی چولغاب آلغانلر. مولای حفیظ اوزینڭ تبعه‌لری ایله بیك مشکل حالگه قالغان. چیت مملکت کشیلری شهردن قاچوب بتکانلر. اختلالچیلر مولای حفیظنی خزینه آقچه‌سن اسراف قیلو ایله عیبلیلر ایکان. شول سببدن آنی عزل قیلورغه حاضرله‌نگانلکلری تیلیگراف خبرلرنده کورندی.

حج یولی.

مکه‌گه مدینه طرفندن تیمر یول اشله‌نه‌چگی معلومدر. حاضرده جده‌دن مکه‌گه قدر تیمر یول صالو مسئله‌سی قوزغالوب طورا. اوزونلغی یوز چاقرمدن آرتق بولماياچق. بو یولنڭ بیك تیز اشله‌نوب بتووی مأمولدر. مکه‌نڭ حاضرگی شریفی بو یولنڭ بولوویه بیك طرشا. بو یول اوچون ٧٦ مڭ دوُیه ١٠٠٠ اشچی بیره‌چگن ترکیه حکومتینه اخبار قیلغان.

حاجیلر اوچون بو یول بیك مهمدر. بو یول بولا قالسه، آورو فلاندن قورققان حاجیلر جده‌گنه طوروب مکه‌گه حج عمللری اوچون آزوقتقه‌غنه بارا آلورلر. اگرده ینبوعدن مدینه‌گه‌ده یول اشله‌نسه، مکه ایله مدینه آراسنده‌غی خوفده قالمایاچقدر. بیك احتمال که جده وینبوع یوللری حرمین آراسنده‌غی یوللردن مستغنی قیلور.

داخلی خبرلر

ایگن اشی حقنده- روسیه آرشینڭ صوڭغی کونلرده چیتکه آزچقووی هم ایگن اشینڭ گیرمانیه قولینه کوچووی حقنده صاوْیت اعضاسی کریستوڤنیکف‌نڭ بو کونلرده بر زاپیسکه‌سی نشر ایتلدی. ١٩٠٤نچی یلدن باشلاب، روسیه قولندن ایڭ اوّل گیرمانیه بازاری اچقنغان. آندن صوك، نوروِگیه، دانیه، شوِیتسیه هم فینلاندیه‌گه‌ده آز کیته باشلاغان. اوّلده روسیه آرشی استعمال قیلا طورغان گیرمانیه، حاضر اوزنده شول قدر کوب آرش اولگرته باشلاغان، که حتی چیت بازارلرغه‌ده چغارادر. حاضر گیرمانیه روسیه‌دن آلغانینه قاراغانده چیتکه کوبره‌ك صاتادر. صوڭغی یللرده روسیه‌دن ٤ میلیون پود آرش چیتکه چققه‌غی حالده، گیرمانیه‌دن ٥٠ میلیون پود چغارلادر. گیرمانیه‌نڭ روسیه‌دن آرش آلووی‌ده بازارنی اوز قولنده طوتوب، بهانی اوزنچه یورتودر. شونڭ آرقاسنده گیرمانیه حاضر همه بازارلرغه خوجه بولوب بارا. حتی روسیه‌دن آلغان آرشنڭ ٦ میلیون پودلابن کیریدن اوك روسیه‌گه کیترب صاتا.

خاتونلر حالندن- صدا گازیته‌سینه باکویانده‌غی بر آولدن سروی اسملی بر خاتوننڭ بایرام مناسبتی ایله خلق جییو مسجدده وعظ سویله‌گانلگن خبر بیره‌لر. وعظنده علم ومعارفنڭ کیره‌کلگن بیك قزوره‌وشده بیان قیلغان. خلق‌ده بیك اثرلرله‌نگانلر.

عالی مکتبلر- موسکواده اوتوزله‌ب پروفیسورنڭ اوقوتودن استعفا قیلغانلقلری خبر ایتلگان ایدی. بو پروفیسورلر حاضر اشسز قالدقلرندن، طبیعی محتاجلق چیگه‌چکلر. شول سببلی بونلرغه یاردم جییو اوچون مخصوص بر کامیتیت یاصالدی. کامیتیتکه ٢٠نچی مارتقه قدر مذکور پروفیسورلر فائده‌سینه ١٤٦٠٠ صوم اعانه جییلغان.

بورچ- پیتربورغنڭ کامیرچسکی صودنده کنه‌زص. ص. گالیتسین‌نی بورچن تولی آلمی طورغانکشی ایکانچیلگن اعلان قیلو اوچون ٢١نچی مارتده مجلس تعیین ایتلگان ایدی. کنه‌ز گالیتسین روسیه‌نڭ ایڭ زور ییرخوجه‌لریدر. ییرم گوبیرناسنده برنیچه زاوودی‌ده بار. بتون بورچی ٣ میلیون صومدن آرتغراق. آلاچغی بار کشیلر آراسنده آتاسی‌ده بار.

کنه‌زگه یاڤیسکه ایرشه‌گانلگندن بویولغه اشی قارالمیچی قالدی.

تنتو وحبسلر- باکوده مسلمان گازیته‌لرندن دورت گازیته اداره‌سنده تنتو بولغانلغی خبر ایتلگان ایدی. باکودن خبر ایتولرینه قاراغانده، گویاکه تنتو وحبسلرگه سبب، ئلیگی پان اسلامیزم مسئله‌سی ایکان. آرا لرنده شول فکرنی طاراتوچی یوقمی ایکان دیب تنتوب یوریلر ایکان. حبس قیلنغان کشیلر اوشبو کشیلر:

«باکی حقیقت» محرری اوروجف هم اداره‌نی قاراوچی آخوندف، «صدا» محرری وزیرف: «باکی فیوضات» محرری علی حسین‌زاده، اداره‌نی قاراوچی احمد کمال

افندی، يازوچيلردن بنيان زاده، گازيته ييبه‌روچی عبدالرحمن هم «شهاب ثاقب» محرری مطلب زاده.

منکور گازيته‌لرنك اداره‌لرنده هم محبوسلرنك همه‌سينك فاتيرلرنده بيك تفتيشله‌ب تنتوياصالغان. بيك کوب يازما نرسه‌لر مصادره قيلنغان.

صو آستی کويمه‌سی-روس اينژينير لرندن ناليتف اسملی برکشی اوزينه بر تورلی صو آستی کويمه‌سی اختراع ايتدم ديب بيك ياشرن ره‌وشده اوچ يلدن بيرلی برکويمه ياصاغان ايدی. لکن بختسز لکينه قارشی کويمه‌سی اشکه آشمادی. تاتارينق ياصاغان آيروپلان توسلی بولدی. حاضر بومخترع اورنندن چغارلغان.

اوچ يل اشله‌نگان مدتنده بحريه اداره‌سی بونك اوچون ٦٠٠ ملك صومدن آرتغراق راصخود طوتقان.

پويزده طالاو- ۋارشاۋا - ۋيناتيمر يولنده پويزغه هجوم ايتوب قرق ملك صوم آقچه طالانغانلغی خبر ايتلگان ايدی. اوستا طالاولری هم اوزلرينك ازلرن يوغالتولری ايله بوطالاو بيزدانی استانسه‌سنده بولغان طالاونی ايسكه توشره‌در.

بويز ۋارشاۋادن چهارشنبه کون کوندز ساعت اون يارمده چغوب کيتکان. چينستوخف استانسه‌سی ياقننده، کلوفيتسو استانسه‌سينه ييتمر آلدندن اورمان اچندن قوراللانغان برنی قدر کشی چغوب پويزنی طوقتاتقانلر.

بو آراده يولچيلر آراسنده تلاش باشلانوب، قايسيلری پويزدن قاچمقچی ده بولغانلر. لکن طالاوچيلر قاچارغه ايرك بيرمه‌گانلر. همه ۋاگونلرغه ريۋولۋيرلرن توزه‌ب، قاچارغه تله‌گان کشيلرنی اوتره‌چكلرن اعلام ايتكانلر. شولای ايتوب همه ۋاگونلرغه صاقچيلر قويلغاچ، برنيچه‌سی آلده‌غی ۋاگونغه کرگانلر. بو ۋاگونده، تيمريول خدمتچيلرينه حاضرله‌نگان اون ييدی ياشچك آقچه بار ايكان. شول آقچه‌لی ياشچكلرنی همه‌سن پويزدن طاشلاب، ماشينيستكه بتون قوتی ايله پويزنی ييبه‌رورگه قوشقانلر. ياشچكلرنی ياقنده حاضرله‌ب قويغان آرباغه تويه‌گانلر.

پويز يارتی ساعتدن صوك چينستوخف استانسه‌سينه کيلوب ييتوب، طالاو خبری بتون پاليتسه‌نی آياقغه باصدروب، طالاوچيلرنی طوتو اوچون بيك کوب استراژنيكلر ييبه‌رلگان. لکن استراژنيكلر کيلوب ييتكانچی، قارانغيلقدن استفاده قيلوب، طالاوچيلر قاچوب بتكانلر.

طالاو واقع بولغان اورننك ياقننده واتلغان ياشچكلر هم ايكی واتلماغان ياشچك قالغان. حاضرگه قدر کوبمی آقچه طالانغانلغی آچق معلوم بولماسه‌ده، آلتمش ملك صوملر تخمين ايتله. طالاوچيلر اون بيشله‌ب بولوب، آرالرنده برخاتون‌ده بولغان. همه‌سی ياخشی کيينگانلر، آقچه‌نی آلغانلقده دفترگه «آچو آلوچی اختلالچيلر فرقه‌سی کاميتيتينك امری بوينچه، بو آقچه‌نی مصادره قيلدی» ديب قول قويغانلر. گرچه تيره ياقده شبهه‌له‌نوب بيك کوب کشيلر طوتلسه‌ده، حاضرگه قدرچن طالاوچيلر طوتلغانی يوق.

دوما رئيسی - دولت دوماسی رئيسلگينه اکثريت طرفندن رادزه‌نكونك صايلانغانلغی خبر ايتلگان ايدی. رئيس صايلاوغه، هروقتده‌غی شيكللی بويولی‌ده، طرواۋيكلر، ساتسيال- ديموکراتلر قاتشماغانلر. «رئيس صايلاوغه اشتراك ايتو ايله، اوچنچی دومانك مسئوليتن اوستمزگه آلورحالمز يوق ديگانلر. پارلامينت اشنده رئيسنك بيك زور اهميتی وتأثيری بار. شونك اوچون روس گازيته‌لری يا کارئيسنی تورليچه تقدير ايته‌لر.

رادزه‌نكو اوکته‌بريستلرنك اوکلرندن. شونك اوچون، بولك صايلانووی، اوکته‌بريستلرنك اوکلری ايله صوللرينك يا کادن دوستلانا باشلانوون کورسه‌ته‌در. غربی گوبيرنالرده قانون اساسينك ٨٧ نچی استاتيه‌سی بوينچه زيمستۋا ياصاو حقنده حكومتكه زاپروص ياصاغانده، اوك او کته‌بريستلر آيرلوب قالغانلر ايدی. اما حاضر صول اوکته‌بريستلر اوزلری اوکلاشقانلقدن زاپروصنك بيك ييكللك ايله بتووی احتمال طوتلادر.

اطراف خبرلری

امام بولو - مدرسهٔ محمديه‌ده اوقوب چققان قيام الدين غفورف جنابلری قزان اويه‌زی الوغ مه‌نگه‌ر ۋولصی ايسكی کيشت آولينك ٢ نچی محله‌سينه امام خطيب ومدرس بولوب، گوبيرنسكوی پراۋلينيه طرفندن تصديق قيلنغان.

کيلدی اوراز.

ته‌تش اويه‌زی کيلدی اوراز قريه‌سنده بوسنه ترتيب ايله اوقتلو سايه‌سنده بالالرده فوق العاده ترقی کورلگان. مارت باشنده اولان تجربيی امتحانده بالالرنك معلوماتندن آول قارتلری بيك ممنون بولغانلر. آول خلقی هرسنه مکتبكه جماعت آقچه‌سندن يوزصوم بيرورگه عهد قيلوب پريگاۋار جيغانلر.

ديانت وعلم قدرن بلوچی بوندی آوللر سيره‌كدر.

تورلی خبرلر.

بوتورلينی اوترده عيبلی بولغان کشيلرنك اشلری يا کادن ٢٢ نچی آپريلده سيناتده قارالاچقدر.

چيت مملكت آگينتلرينه ياشرن خبرلر صاتقان اوچون پاۋاژی نام برماتروس پيتربورغ صوديبنی پالاتاسی طرفندن ١٢ يل کاطرغه حكم ايتلدی.

پاکوده برکره‌ستيان حبسخانه ياننده طورغان گاراداۋويغه هجوم ايتوب ريۋولۋيرن آلوب قاچقان. لکن صوكندن طوتلغان. قوغان وقتده اتفاق ايكی تاتار مجروح بولغان.

پيتربورغده صوكغی کونلرده بوران بولوب بيك کوب قار ياوغان. حتی بره‌ر کون طرامۋايلر طوقتاب طورغانلر.

لاۋينسارى آتاونده بوز ايله آيرلوب برنی قدر بالقچی‌نك ديگزگه آغوب کيتكانلگن ريۋيل‌دن خبر بيره‌لر.

ياۋروپانك مشهور گازيته‌لری، قتای ايله روسيه آراسنده صوغش بولو احتمالی بولغانغه کوره، قتاينی ياخشيلاب بلوا اوچون مخبرلرن ييبه‌ره باشلاغانلر.

قتای حكومتی پيتربورغده‌غی سفيرن پيكينگه آلدردی.

گيرمانيه‌ده ايللی کشی اوطرتوب يورورلك «هوا کارابی» ياصالوب بتدی. حاضرگه قدر دنياده بوزورلقده هوا کويمه‌سی ياصالغانی يوق ايدی.

يالغان داکومينت ايله موسكۋا کازاناچيستۋاسندن ١٤٢ ملك صوم آقچه آلغان کشيلردن برسی بيش برسی اوچ يلغه آريستانتسكی غه يابلورغه حكم ايتلگانلر.

کيشينفده قاراگرو، گازيته‌لرندن «ازنامه»ده اسطاليپين خلافينه يازلغان مقاله اوچون گوبيرناتور طرفندن محرری گيرممان حبس قيلنغان. ايكنچی کوننی شول کشيلر طرفندن «دروك» اسملی يا کا برگازيته چغارلوب، ينه‌دن اسطاليپين خلافينه مقاله يازلغان. شونك اوچون يا کا محرر پاله کوف‌ده حبس قيلنغان.

روسيه‌ده‌گی کتاب ناشرلرينه بويل ايپوننك ١٠ ندن ١٨ ينه قدر موسكۋاده اسيز ياصارغه رخصت بيرلگان.

قزان خبرلری

دوما مجلسی - شهر دوماسينك ٢٢ نچی مارتده شهر اداره‌سينك اعضالرندن اوسيپوف تحت رياستنده مجلسی بولدی. مجلس آچلغاچ‌ده، ايك اوّل ايدل آرقلی تيمر يول کوپری صالنومناسبتيله شهر دوماسی طرفندن پادشاه حضرتلرينه اظهار صداقت قيلوب بيرلگان تيليگرامغه قارشی کيلگان تشكر تيليگرامی اوقولدی.

صوکره بعض گلاسنيلر بوندن الك تيمر يول مسئله‌سی مذاکره‌گه قويلغان وقتده شهر دوماسينك مجلسن يابق ايشكده ياصاوغه عدم ممنونيتلرن اظهار قيلديلرهم شول سببدن شهرنك آلتی کاميسيه‌سنده اعضا اولان قرتيپيا کوف ايله آليكساندرف لوازملرن طاشلاياچقلرن اعلام قيلديلر.

آندن صوك آرچاقرنده استوديتلرغه طورورغه عمومی فاتيرياصار اوچون، شهر اداره‌سی طرفندن دارالفنون تصرفينه بيرلگان ١٦٥٠ مربع ساژين ييرنی بوتونله‌ی اونيۋيرسيتيت ملكنده قالدرو مسئله‌سی مذاکره‌گه قويلدی. ١٩٠٣ نچی يلده منکور اورنغه استوديتلر اوچون، بر يورط صالنغان ايكان. باشده بعض استوديتلر منکور يورطده طورا باشلاسه‌لرده، ١٩٠٥ نچی يلده بولغان چووالولر صوكنده کوچه‌رگه مجبور بولغانلر. عمومی فاتيرده طوروچی قالماغانلقدن، دارالفنون اداره‌سی منکور يورطنی اونيۋيرسيتيتنك باشقه کيره‌کلری اوچون تخصيص قيلغان. حال بوکه ايكی آراده بولغان معاهده بوينچه حاضرگی کونده شهرنك منکور ييرنی قايتاروب آلورغه حقی بار. چونكه اول منکور اورنده‌غی يورط استوديتلرغه عمومی فاتير بولغان وقتده‌غنه ييرنی دارالفنون تصرفنده قالدرونی شرط قيلغان.

حاضرگی کونده اونيۋيرسيتيت اداره‌سی شول ييرنی بوتونله‌ی اوزملكينه بيرونی اوتنگان ايدی. گلاسنيلرنك کوبسی دارالفنوننك بوحقده‌غی اوتنچن ردايته‌رگه قرار بيرديلر. مجلس آخرنده شهر اداره‌سينك مارت وآپريل آيلرنده مصارفنی اوتكان يلغی اسميته بوينچه طوتارغه مساعده صوراب بيرگان اوتنچنامه‌سی مذاکره‌گه قويلدی. ١٩١١ نچی يلنك اسميته‌سی حقنده‌غی لائحه شهر اداره‌سی طرفندن ترتيب قيلنوب بتسه‌ده، ماليه کاميسيه‌سنده قارالغانی يوق ئه‌لی. اول قارالوب، دوما طرفندن تصديق قيلنغانچی ينه‌دن برنيچه آی کوته‌رگه طوغری کيله‌چك. دومانك اکثريتی شهر اداره‌سينك اوتنچن قبول ايتدی.

تيمريول مسئله‌سی - ٢٢ نچی مارتده پيتربورغده تيمريوللر ديپارتامينتده شرقی تيمر يوللر حقنده مذاکره باشلانغانلغی پايتخت گازيته‌لرنده کورندی. مجلسكه تورلی ييردن ايكی يوزله‌ب وکيل کيلگان. موسكۋا بايلری جمعيتينك باشنده طوروچی گالوۋين نك هم موسكۋا-قزان تيمر يولی جمعيتينك رئيسی فون ميكنك معروضه‌لری تقديم ايتلگان. نيژنيدن بارغان کشيلر يا کا يولنی نيژنی- مالمژدن ييتكاتيرينبورغه، قزاندن بارغان وکيللر موسكۋا-قزاندن نيكاتيرينبورغه صالونی قوّتله‌ب سويله‌گانلر.

شهر رئيسی بيكيتف‌دن آلنغان تيليگرامغه قاراغانده موسكۋا - قزان تيمريولی اداره‌سی مهندس له‌پونفلرغه شهر طرفندن بيرلگان ٢٥ ملك صومنی قايتاروب آلوهم بيشبالتاده کوزنيچنوی اورامده ۋيياداك صالودن باشقه شهرنك همه مقصودلرن ييرينه کيترورگه اوستينه آلغان.

ميراوای محكمه‌دن - پاليتسه‌ميسترده يازوچی بولوب طورغان تيولينف فاميليه‌لی ٢٠ ياشلك يكت برکوننی نصيرف ماگازينينه نه‌رسه‌لر آلورغه کرگان ايكان. بر آز قاراب يورگاندن صوکره برکوزگينی کييمی آراسينه قستروب چغوب کيتمكچی بولغان. لکن پريكازچيكلردن برسی کوروب قالغانلقدن، تيولينفنی طوتوب چاستقه ييبه‌رگان. اوغرلاغانغی اوچون، تيولينفنی حكمگه بيرگانلر ايكان. اشی بوکونلرده برنچی چاستنك ميراوای حاکمی حضورنده قارالدی. ميراوای حاکم متهمنی عيبلی طاوب، ٣ آيغه حبسخانه‌گه يابارغه قرار بيردی.

٢٤ نچی مارتده شول اوق حاکم حضورنده اوزينك خدمتچی خاتونن قيناوده متهم بولغان پرافيسور خاتونی ميرونۋانك اشی قارالدی. ميرونف‌نك خدمتچی خاتونی ميروشينا آشخانه‌دن ١٠ صوم آقچه‌سی اوغرلانغانلغن اعلام قيلغان ايكان. شونك اوچون، ميرونۋا آنك باشينه چولمك بله صوققان. محكمه‌گه خاتونی طرفندن کيلگان پرافيسور ميرونف خدمتچی خاتوننك يالغانلاغانلغن هم‌اورنندن چغار وسببلي آچوايتوب خرجه

I

«قواعد فقهيه» حقنده.

«وقت» جريده‌سينك ٧٤٤ نچی نوميرنده موسی افندی بيگييف جنابلری احكام شرعيه مجله‌سی حقنده اش که کرشدكنی اعلان ايته‌در. آكلاشلدقينه کوره موسی افندی اشبواحكام شرعيه مجله‌سنی بوندن الك طبع ونشر ايدلمش «قواعد فقهيه»گه بناء قيلوب ترتيب ايته‌چكدر. شول جهتدن بوتوغروده اعتماد قيلناچق واهميت بيرله‌چك شئ «قواعد فقهيه» کتابی اولاچقدر. محترم موسی افندی‌نك بزم اوچون برنچی درجه‌ده مهم بولغان بوخدمت که باشلاب کرشدكنی وشول يولداغی سعی وغيرتنی تقدير ايتوب آكا اظهار تشكر ايتدكم حالده، بوکتاب حقنده بعض ملاحظه‌لرمنی عرض ايتونی مناسب کوردم.

«وقت» و «شورا» صحيفه‌لرنده «قواعد فقهيه»نك بعض خصوصی ماده‌لری حقنده انتقاد وملاحظه‌لر کورلمش ايسه‌ده عمومينه عائد برفكر ومحاکمه کورلمدی شونلقدن بن‌توبه‌نده يازلاچق رقم ترتيبی ايله «قواعد فقهيه»نك عمومينه عائد فكر وملاحظه‌لرمنی بيان ايتمك بولامن:

١) «قواعد فقهيه‌دن ايك مهم وضرور بولغان برجهت آكلانمی. اول شول که: موسی افندی بوقاعده‌لرنی ادلهٔ شرعيه‌دن استنباط ايدلگان قواعد فقهيهٔ شرعيه اولمق اوزره تقديم ايته‌می؟ ياکه آوروپامدنی مملكتلری‌نك قوانين فقهيه‌لری کبی اصول شريعت که تطبيق‌دن قطع نظر ايله، مجرد بنی آدمنك سعادتی ايچون ضرور بولغان قاعده‌لر اولمق اوزره تقديم ايته‌می؟

اگر ادلهٔ شرعيه‌دن استنباط قيلنغان قواعد فقهيه ديه تقديم ايتسه، هرقاعده توغروسنده آنك نيندی دليل شرعی‌دن استخراج واستنباط ايدلدكنی بيان ايتمك لازم ايدی. حال آنكه «قواعد فقهيه»ده صانالمش ٢٠١ قاعده‌دن فقط ٢١ ی آية قرآنيه ياکه حديث نبوی ايله تأييد ايدلمش. قالغان ١٨٠ قاعده دليل شرعی‌دن خالی ذکر ايدلمش، حتی علما وفقها طرفندن تلقی بالقبول ايدلمشمی يوقمی ايدكی‌ده مسكوت عنه قالدرلمش‌در.

اگر موسی افندی ايكنچی شقنی اختيار ايتوب بوقاعده‌لرنك نصوص شرعيه‌گه استناددينی، آنلرنی ادلهٔ شرعيه‌دن استنباطنی التزام ايتمه‌مش بلكه قواعد فقهيهٔ عدليه اولمق اوزره تقديم ايتمش ايسه، البته هرقاعده‌نی دليل شرعی ايله تأييد ايتمكله مكلف بولمايدر. لكن اول تقديرده بوقاعده‌لرنك فن حقوق غه تماما فقه‌لرنده شبهه قالمايوب امنية کسب ايته‌ر ايچون حقوق عالملرينك سوزلری ايله استشهاد ايتسه ياکه آنلردن بررکمسه‌گه «قواعد فقهيه» نی عرض ايتوب فكرلرنی آلمش ايسه، معقول بولور ايدی. لكن بو حقده هم «قواعد فقهيه» ده هيچ بر سوز کورلميدر.

خلاصه: منکور ٢١ قاعده‌نی استثناء ايتكانده «قواعد فقهيه» اجتماعی مسئله‌لر حقنده شرع نك نظرنی آكلاتمی، بلكه بنی آدم نك سعادتی ايچون اجتماعی مسئله‌لرده موسی افندی‌نك نيندای افكارده اولديغنی آكلاتادر. مسلكی، هيچ بر کيمسه‌نك دليلسز سوزينه تقليد ايتمه و آنی قبول قيلماودن عبارت بولغان موسی افندی، اوزی‌نك دليلسز قاعده‌لرنی قبول ايته‌رگه بتون روسيه علماسنی دعوت وتكليف ايتووی استغراب قيلناچق حال لردندر.

مين اوزم‌ده، شول مسلكنك محبی وطرفداری‌من، لكن موسی افندی‌نك اوزينی‌ده اول حكم‌دن استثناء ايته‌رگه، دليلسز اولسه‌ده آنك سوزلرنی قبول قيلورغه مجبوريت کورميمن. بلكه بوقدر اهميتلی برکتاب وعموم طرفندن ديورلك اهميتی تصديق ايدلگان برمسئله حقنده علمامزنك تفصيللی برفكر بيان ايتمه ولری‌ده شوندی برسببدن دگلمی ايكان؟

٢) ١١٩ نچی بيت لرگه قدر کتابنك بيانی مقصددن چيتكه چقمامشدر. لكن آندن صوکره قواعد فقهيه‌گه آز مناسبتلی ياکه بالكليه مناسبتسز استطرادلر کوب اوچريدر. مثلا: ١٨٧، ١٨٨ نچی قاعده‌لرنك شرحنده اشتراكيون منهبنی بيان وآنلره قارشو مدافعه يوللو سويله‌نمش سوزلر، ١٨٤ نچی قاعده شرحنده انسان‌نك حيوانات غه مزيتنی اثبات ايچون کلترلمش دليللر، اوشنداق ١٩٤ نچی قاعده‌ده‌گی حفظ دين شرحنده دين نك فلسفه‌سی، ديانت ايله حيات‌نك عدم نزاعی، اسلام‌نك محاسننی بيان دخی حفظ نفس شرحنده حريت واستبدادتاريخلری هم حفظ نسل شرحنده ابتداء خلقت آدم مسئله‌سنی بوزمان علماء فلاسفه‌سی قاشنده مقبول کورلگان «دارۋينيزم» اصولينه تطبيق وتوفيق يوللو سويلانمش بيانلر بارچه‌سی‌ده فی نفسه نه‌قدر گوزل وفائده‌لی شئ لر ايسه‌ده کتاب‌نك مقصدندن خارج لردر.

بونده‌غی استطرادنك کوبلگی شوندن‌ده آچق معلوم‌در که: کتابنك اوّلگی يارطسنده ١٨٣ قاعده بيان ايدلدكی حالده صوكغی يارطسنده فقط ١٨ قاعده بيان قيلنمشدر. حتی ١٤٦ نچی بيت لردن صوك (استطردتك کوبلگندن) کتاب اصول فقه لك‌دن چغوب دين اسلام‌نك فلسفه‌سنی، علويتنی بيان ايدن براثر رنگنی آلمش‌در.

٣) ٧٥ نچی قاعده: بينه- مدعی وظيفه‌سی اولوب، يمين - منكرك وظيفه‌سيدر. هم ١٧٨ نچی قاعده: جزاء مشروعدر کبی هيچ برکيمسه طرفندن شبهه کلترلو احتمالی بولمغان مشهور قاعده‌لر نص شرعی ايله تأييد ايدلدكی حالده، مشهورگه مخالف ومحل شبهه بولغان ١٦٥ نچی قاعده، طلاق لفظنی تكلم ايله طلاق واقع بولماوينی بناء ايدلگان ١٦٥ نچی قاعده هم نكاح تحليل‌نك بطلاننی بناء ايدلگان قاعده‌لر کبيلر نص شرعی ايله تأييد ايدلمامش‌در. حال بوکه هرقاعده‌گه دليل شرعی کلترمگانده دليل ايله تأييد بالعكس کيره‌ك ايدی.

٤) قاعده‌لر آراسنده تكرار وزائد بولغانلری بار مثلا: ١٤ نچی قاعده‌دن صوك ١٤٨ نچی کبی هم ١٧٣، ١٧٤، ١٧٥، ١٧٦، ١٩٨ نچی قاعده‌لرنك عباره‌لرنده فی الجمله باشقه‌لق اولسه‌ده، مفادلرنده کوب تفاوت يوقدر. بونلرنی برايكی قاعده‌ده جمع ايتمك ممكن‌در ظن ايدرم. اوشنداق ١٦٥ نچی قاعده‌دن مراد ١٦٤ نچی قاعده مفادی‌نك عينی ايسه زائددر، دگل ايسه ٦٧ نچی قاعده‌گه معارض هم شرع وواقع غه تطبيقی عسيردر.

٥) ٢١، ٧٧، ٨٢، ٩٤ نچی قاعده‌لر کبی اوّل نظرده فرعلری هرکم‌نك ذهنينه خطور ايته‌رلك مشهور قاعده‌لر متعدد مثاللر ايله شرح وايضاح قيلندقلری حالده فرعلرنی طابوتأملگه محتاج بولغان ٤٠، ١٣٥، ١٤٣، ١٤٤ نچی قاعده‌لر کبيلر هيچ بر مثال ايله ايضاح ايدلمه‌مش‌در.

ملا کشاف ترجمانی.

سینه افترا قیلغانلقن سویله‌سه‌ده، ایبات ایته آلمادی. میراوای حاکم میرونواق ۵ کونگه چاسته یاتوب تورغه قرار بیردی.

بولاق بلغاسی حقنده. – اوتکان سنه جای‌کونده شهر دوماسی بولاق بلغاسینه موقتلاردن صو جغارونی منع ایتارگه قرار بیرگان ایدی. دومانك بوقراری گوبرنا-طور جنابلری طرفندن راولپانلانلکن، ولایت مجلسنك قارارینه طابشرلغان ایدی. بوکونلرده گوبرناطور جنابلری شهر اداره سینه خبر بیبه‌روب، بولاق بلغاسینه صوچغا رواوچون، خصوصی زاوود وموتچا خوجه‌لری ایله شهر آراسنده معاهده یاصالغانلغی حقنده معلومات صورادی. تفتیش صوگنده شهر اداره‌سینك زاوود وموتچا خوجه‌لرینه بولاقغه صوچغاروب فائده‌لانلار اوچون هیچده رخصت بیرمه‌گا-نلگی، فقط خزینه‌نك اجملك اسکلادنده استعمال قیلغان صولرنی چغارو حقنده مالیه وزارتی ایله شهر آراسنده معاهده یاصالغانلغی معلوم بولدی.

شول سببدن شهرنك خصوصی زاوود وموتچا خوجه‌لری بولاقغه صوچغاردن منع ایتارگه حقی بار.

طالاو – ۲۳ نچی مارتده بالق بازاری اورامنده عبیداللین بورلنده کیبت طوتوچی خولکیننك بربکارچیکی کیبت ایشگن آچق قالدروب اورامغه چققان ایکان. شول آراده برملای کیبت ایچنه کروب کرگان، طارتمادن کوموش وباقر آقچالرنی اوچلاب قاچا باشلاغان. بریکارچیك واقعه‌دن خبر-دار بولغانلقدن، «قاراول» قچقروب، ملاینك آرتندن قووا کیتکان. آخرنده اورامغی بالیشسکی طالاوچینی طوتوب چاستغه بیبه‌رگان. آنده آلك ۱۴ یاشلك عارف زین‌اللین اسملی مالای ایکانلگی معلوم بولغان.

مسلمان آدۋوکات – پیتربورغ دار الفنوننك حقوق شعبه‌سن بتروب، قزان آدۋوکاتلری آراسینه یازلغان یاش مسلمان آدۋوکات بنیامین اختمف جنابلری قزانغه قایتوب طورا باشلادی. فاتیری پیترا پاۋلۋسکی پیریئولکده، ایککیرمان یورطنده.

شهر قزان جمعیة خیریه اسلامیه سی-نك ولادتخانه‌سی فائده‌سینه جیلغان اعانه‌لر.

	صوم — تین
صدرالدین فضلییف‌دن	۲۵ —
م. ۋاسیلیف هم س. چیرپانف هم دمیتریيف-لردن	۱۲ — ۶۰
قوشایۋادن	۲۰ —
ۋراچ نادیل پروژانسکایادن	۱۰ —
فخرالجمال عزةاللینادن	۱۰ —
دملا قاسم حضرت واسطه‌سی ایله مسجدده جیلغان اعانه‌لر	۸ = ۹۶
صفی‌الله نعمتواللین‌دن	۳ —
عبدالرحمن سالییف‌دن	۳ —
صلاح‌الدین حسینف‌دن	۳ —
محمدجان سعیدفدن	۱۰۰ —
رحیم‌جان دمینف‌دن	۲ —
احمدگرای حسنف‌دن	۵ —
عثمان سالییف‌دن	۱ —
عبدالله آپانایف زوجه‌سی زلیخه خانم‌دن	۲۵ —
احمدجان مماشف‌دن	۵ —
جهانشاه فخرالدینف‌دن	۱۰ —
شاه‌ولی لطیپفدن	۵ —
محمدعلی صاحبف‌دن	۱۰ —
احمدصفا ولیدف‌دن	۱۰ —
لطف‌الله عزةاللین‌دن	۵ —
علاءالدین مؤمینف‌دن	۵ —
عبدالکریم پنامارف‌دن	۳ —
حسن‌العطاء عبدالوهابف‌دن	۳ —
صالح میدۋیدف‌دن	۳ —
آخوندجان ولییف‌دن	۳ — ۲۰
عبدالکریم سبیرا کوف‌دن	۲۵ —
علمان بن نعمان ثابتف‌دن	۲۵ —
عیفوالله بن محمدجان سیفواللین‌دن	۵ —
فاتحه سیفواللینادن	۵ —
احمدگرای اجیمف‌دن	۲۵ —
سمیع‌الله صالحف‌دن	۵ —
بی بی عندلیب محمدذاکر حضرت‌لرینك وصیتی بوینچه امین مصطافین آرقلی	۱۵ —
احمدجان آرصلانف‌دن	۱۵ —
عبدالله قوشایف زوجه‌سی مریم بانو خانم‌دن	۲۵ —
ایۋان ایۋانچ فلوردن	۱۰ —
صادق علکایف‌دن	۴۰۰ —
وفاعینواللین‌دن دخی	۱۰۰ —
احمدجان سیداشف‌دن	۱ —
عبدالصمد مؤذن کولییف‌دن	۱ —
مرتضی ابراهیمف‌دان	۳ —
محمدکریم بیك محمدف‌دن	۱ —
عبدالولی صادقف‌دن	— ۵۰
اجیمف‌دن	— ۲۰
ملاطیب آلتونبایف‌دن	۱ —
ملاعبدالله عثمانف‌دن‌دن	۱ —
احمد. م.	۱ —
صدرالدین افندیدن	— ۱۵
قاسم کولییف‌دن	۱ —
قربان‌بای بیکبایف‌دن	۱ —
غلمان ثابتف‌دن دخی	۳ —
اسحاق حمزین‌دن	۳ —
شاکر بیککنین‌دن	۱ —
عبیدالله گراداۋای‌دن	۱ —
عارف‌الله حضرت صالحف‌دن	۱ —
آخوند شرف‌الدین آبیظف‌دن	۱ —
دملا محمدقاسم حضرت‌دن	۱ —
دملا کشاف‌الدین ترجمانف‌دن	۱ —
دملا عبدالله امیرخانف‌دن	۱ —
ابراهیم حبیبواللین‌دن	۱ —
ملت مطبعه‌سی نامندن خدمت‌بلن	۱۰ —
ذاکر افندی‌دن	۱۰ —
محمدشاه بن سعی ولیدف‌دن	۱ —
محمدعلی پوتیلاکوف‌دن	۲ —
عبدالله مؤمینف‌دن	۲ —
اسحاق محمدجانف‌دن	۱ —
آلیکساندرف وارثلرندن	۱۰۰ —
جمعسی	۱۰۹۳ — ۶۱
اۋلکی جیلوب اعلان قیلغانلاری	۴۳۴۰ — ۵۱

ولادتخانه اوچون جیلغان اعانه‌لر مجموعسی بولغان ۵،۴۳۴ صوم ۱۲ ولادتخانه‌نك مصارفی وارداتندن کوب آرتق بولوسببلی جمعیت اعانه‌گه همیشه بیك محتاج‌دور احسان ایدان همتلو افندیلره اداره نامندن تشکر ایدرم.

جمعیة خیریه‌نك خزینه داری
نورعزیز حسینف.
فیۋرال ۲۷نده ۱۹۱۱ سنه.

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

روسچه‌غه اصول جدید.
۱۹۱۱ نچی سنه «یولدز» نك یللق آلوچیلرینه هدیه طریقنچه بوش یولـلامق اوچون اداره طرفندن مناسبت عشریه سیستیمی بوینچه ترتیب قیلنغان «روسستان» اسملی کتاب باصلوب بتمکده‌در.
بو کتاب ایله هر کم معلمدن باشقه اوزندن اوزی روسچه سویله‌شورگه هم روس کتابلرن مطالعه قیلورغه اویره‌نه آلاچقدر. یولدز آلماغان کشیلرگه بهاسی برصوم بولاچقدر.

قزانك بازار بهالری:
۲۵ نچی مارطده

	صوم	تین
یلقی بال، قویرق ایله	۶ صوم	۷۵ تین
قوری صغر پوطی	۱۵	—
چی صغر پوطی	۵	—
قوری باشماق پوطی	۱۴	—
چی باشماق پوطی	—	—
ویتکه یاباغه	۳	۸۰
آبویکه قوری پوطی	۲۲	—
چی آبویکه پوطی	۱۰	—
پالوی قوری پوطی	۱۶	—
پالوی چی پوطی	۶	—
صارق تکه‌سی	—	۶۰
ایری صارق روسکی	۱	—
چیرکاسسکی صارق	۱	۲۰
تکه		۵۰
چال قوری پوطی	۱۰	—
قل قوری پوطی	۲۰	۲۲
بورصق	۱	۵۰
آق قویان	—	۲۳
روساك قویان	—	۴۰
چال قویان	—	۷
آق تین	—	۲۰
یقار	۱	۸۰
بولکی قول	۱۰	—
آس	۱	۸۰
چاشکه لادنکه	۴	—
موتنی طای	۳	۵۰
آق کومن		۶۰
قاره کومن	۱	۴۰
بوری	۵	—
صاف مای پوطی	۶	۶۰
چی مای پوطی	۳	۶۰
آرش اونی		۷۲
بویلغی صولی	—	۴۵
امیرکانسکی صولی	—	۴۸
صارق ایتی پوطی	۴	۸۰
صغر ایتی پوطی	۴ — ۵	۲۰
نوی مای پوطی	۸	۴۰
شیکو پوطی	۵	۶۰
تی مامق	۴۰	—
سیری مامق	۳۸	—
قازیوق ایری	۶	—
قاز یوق واق قاوریسز	۱۰	—
مایچی تیریسی	—	۱۸
ات تیریسی ایری	—	۲۵
سوصار	۱۱	—
حمرقه مکی	۱۷	—

بلغار
همه نومیرلر ماسلنی کراسکه ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقتریله‌ بار ایله جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرلنمشدر.
نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه یومشلر ایچون خدمتکارلر، اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر ایکی زور زالده، هروقت مسلمان، روس وترکیه غزیته وژورناللری موجوددر. آشخانه‌ماهر آش پشروچیلر اداره‌سنده بولوب هروقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هرتورلی مینیرالنی صولو قواصلر باردر. نومیرلر ۵۰ تیندن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کیلشو ایله. مال آلوب کیلوچیلرگه اسقلادلر حاضردر. تیلیفون نومری ۷۴۸

پیچه‌ن بازارنك آبانایفلر یورطنده
صلاح‌الدین مقصودی
کاننك کون ماللری هم آیاق کیملری آرزان بها ایله‌ن صاتلمقده

ماگازین بیرله‌در
گالانتیرینی-ایگروشچنی. طاوارلری هم آبستانوفکه‌سی ایله. بالق بازارنك «نوۋوی‌نومیرا» آستنك، «طرواۋای سایوز» کیبتی کورشینده. کیره‌ك کشی رحیم ایتسون.

کیسو هم تگو مکتبی
زاخاروۋا - پاتانیخیننك
А. С. Захаровой-Потанихиной.
ۋوزنیسینسکی اورامنك پاۋلوۋا یورتنك. ۋزنیسینه‌چیرکاوی یاننده. شاکرد قزلر قبول ایتله. مسلمان قزلری اوچون مسلمانچه سویلی بلوچیلر بار. اش ایرته ۸ دن ۳ که قدر. شوندوق خاتون قز کولمه‌کلری هم کیملری تگه‌رگه قبول ایتله. نیچه‌یللردن بیرلی کامل مهارت ایله اش ایتله.

مسلمانچه یاخشی بله‌طورغان هم کوب یللر تجربه کورگان اوچیتل، روس تلندن درسلر بیره. بولاق بوینده «بیان‌الحق» اداره‌سی اوستنك ۱۱ نچی نومیر فاتیرده ماکسیم آرخیپوۋیچ استیپانوف

یاکا اوقورغه باشلاغان مسلمانلرغه روس لساندن هم علم حسابدن درسلر بیرم. اوقتو اوچون قیمت آلمیم. نیچه یللردن بیرلی تجربه‌م بار. صاباچی پیراولکده بارانوف یورطنده اوچیتل خومسکی.

موزیکالنی ماستیر علاج‌الدین عین‌الدین اوغلی سیف‌اللین قزانده پیانینو، پیلادیك، استیللا، فارتون، سیمفینیون، پولیفون، سیلیستو، آرمون، آریستون وباشقه اوزی اوینی طورغان اوین یاشچیکلری اوچون کاغذ هم قالایدن کیسکان نوتالر حاضرله‌نه‌در زاکاز بیره‌چك کشیلر اوزلرینك اوین یاشچیکلرینك اسمن هم آنده اوینی طورغان نوتالرنك اولچه‌ون یبه‌رگه تییش. بهالری دانه‌سی ۲۰ تیندن باشلاب ۵ صومغه قدر.
آدریس: Казань, Евангелистовская ул., д. Исхака Мавликеева. Музыкальному мастеру Гилязетдину Гайнутдиновичу Сайфуллину

KAKAO
C. СIУ и Ко
САМЫЙ ПИТАТЕЛЬНЫЙ
И УКРѢПЛЯЮЩІЙ
НАПИТОКЪ:
کاکاوو
س. سیئو هم قامپانیه
ایلك تورقلقلی هم
نفقلقلی اچملك

شرقی قازلق کارخانه‌سی
Восточная колбасная
برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده ۵۰ تورلیه‌ب قازلق، کالباصا، باصدرما پشکان ویشمه‌گان کاپچونی قازلقلار یاۋروپا اصولنده حاضرله‌نمکده‌در. بیك چیستا ویك اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق روشده حاضرله‌ندگنده، آلوچیلرمزنك ممنون بولونده شبهه ایتممز. کارخانه‌مزده هرتورلی زاکازلر قبول ایته‌مز هم چتدن صوراوچیلارغه صومینه ۲۵ تین زاداتکه یبه‌رگانلرگه نالوژ قیلوب‌ده بیارله‌در. تگان کشیلرگه پریسکورانت بوش بیارله‌در.
Казань, Евангелистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.
شعبه‌سی اوسیه‌ده ۋولسکی هم صاماـلیوت پریستنلری آراسنده.

فیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان ۋیستافکه‌سنده زور آلطون میدال آلدی.
مغازینلرمزده هروقت آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:
چن کنیتیل هم یفه‌ك ایله چیگلب اشله‌نگان اعلا طاقیه هرتورلی کله پوش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی کله‌پوش قالفاقلرده اشله‌ب بیرورگه زاکاز قبول ایتمز.
صومینه ۲۵ تین زاداتکه یبه‌رگان مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوب هیچ توقفسز یبه‌رمز.

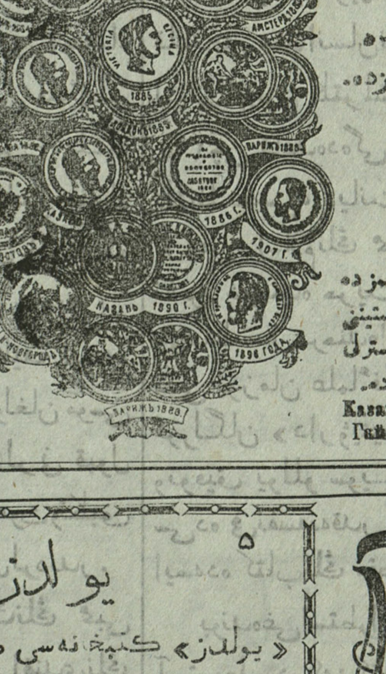

سودامزنك باشلانووی ۱۸۶۸ سنه‌ده
تیلیفون نومری ۷۷۱.
عین‌الدین ثابتف
گلاونی اسکلادمز قزانده قیشقۋینسکی اورامده اوزیورطمزده.
آتدیلینیه‌مز
پیچه‌ن بازارنك مسجد آستنده
یارمینکه‌لرده:
مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوزکیبتمزده ۱۲ نچی و۱۴ نچی نومرلرده. اربیده‌گاستینی ره‌تده. بوکلمه، میزه‌له، بری، اوق، استرلی طاماق، ه‌له‌ه‌ی، سمر، جالی وغیرلرده.
Казань, Главный Складъ: Гайнутдину Сабитову. آدریس

صاتلادر طوتولغان ۋیرخسز پرا اوتکا ریزینوۋی کوپچه‌کلی.
بلشورگه: براتیه اجیفلر نتورنداك

تجربه‌لی اوچیتلنیتسا اورتامکتبلرنك زبه‌ن صنفلرینك پروگراملری بوینچه حاضرلی هم تکرار قیلدره. اوچیتللککه حاضرلی. هیچده اوقی بلمی طورغان کشیلرگه اصول شفاهیه ایله روس تلی اوقتا. قز خاتونلرنی ایولرینه باروب‌ده اوقتا. یامسکوی اورامده اسمولینسف یورتنك اوچنچی نومیره فاتیرده آ. م. ۋایدینوۋا.

۶
یولدز کتبخانه‌سی.
«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۱۵) (انباء انبیاء) مفصل قصص الانبیاء وتاریخ دینی کتابیدر. حاضرده فقط برنچی جزئی نشر قیلنمشدر. بهاسی (۳۰) تییندر.
۱۶) (دروس شفاهیه) مدرسه‌لرده ورشدی مکتبلرده عربیه اوقوغه باشلامش برنچی صنف شاگردلری اوچون تألیف قیلنمش لغات ومکالمهٔ عربیه کتابیدر. عرب لسانینی عملی وشفاهی طریق ایله تعلیم قیلمق اوچون موافق روشده، عربی لغتلر، جمله ومکالمه‌لر منتظم ومدریجی بر سیستیم اوزرنده (۱۰۰) درسلك ایتوب ترتیب ایدلمشدر. بوکتاب ایله هربرهوسلی واستعدادلی کشی معلمدن باشقه‌ده اوزندن اوزی عربچه سویله‌شورگه وعربی کتابلرنی مطالعه قیلورغه اویره‌نمك ممکندر. هر درسی برتیین اوله‌رق مجموعینك بهاسی برصومدر.
بوکتابلر اوچون یولدز اداره‌سنه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

۵
یولدز کتبخانه‌سی
«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۱۲) (عقاید منظومه) نظملی معتقدات رسیده‌لر. بالالرغه (ادبی مقاملر ایله‌ر) حفظ قیلدرمق اوچون ترجمه قیلنمشدر. بهاسی (ل) تییندر.
۱۳) (عبادات اسلامیه) بوکتابده اسلام دیننده مأمور بولغان عمل وعبادتلرنك هربرسینك حکملری سؤال وجواب طریقیله تفصیلا بیان قیلنمشدر، مکتب شاگردلری اوچوزده، الوغ کمسه‌لر اوچون‌ده فائده‌لی کتابدر. بهاسی (۳۰) تیید.
۱۴) (حقوق اسلامیه) رشدی مکتبلری‌نك شاگردلری اوچون ترتیب قیلنمیندر. معاشره، معامله مواریثه ومحاکمه خصوصلرنده اسلام دینی طرفندن بویورلمش قانون ونظاملرینی بیان قیلا طورغان (۴) جزءلك کتابدر. حاضرده (میراث ومقاسمه) اسملی (۳) نچی جزئی نشر اولنمشدر. بهاسی (۱۰) تیندر.
بوکتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

یۋلدز کتبخانه‌سی
یولدز کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۵) (عقائد)، ۶) (طهارت)، ۷) (نماز)، ۸) (جماعت)، ۹) (روزه، زکات وحج) مکتبلر اوچون ترتیب قیلنمش مسائل دینیه رساله‌لریدر، که قایو مسئله‌لر حقنده اولدقلری اسملرندن معلومدر. هر برینك بهاسی (۵) تین مجموعی (۲۵) تییندر
۱۰) (هلال) دینی بایراملر، تاریخی کونلر وتقویملر خصوصنده بهاسی (۸) تییندر.
۱۱) (شریعت) ابتدائی مکتبلرنك (۴) نچی صنف شاگردلری اوچون ترتیب ایدلمشدر بوکتابده اسلام دیننده فرض، واجب، سنت، مستحب، حلال وحرام یامکروه بولغان عمللرنك هربرسی اجمالا صانالمشدر شریعت حکملرینك فائده‌لی برهربرده خبردار بولییم دیگان الوغ کشیلر اوچون‌ده بیك فائده‌لیدر.
بوکتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

Редакторъ-Издатель Ахметъ Низамовичъ Максудовъ. مطبعهٔ کریمه قزان. Электро-Типо Типографіи Словолитня Т. Д. "Бр. Каримовых" Казань